

PETROSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre 2 kor. Egészévre 8 kor.
Fél évre 4 „ Egyes szám ára 20 fillér

Felelős szerkesztő:

ZÁDORY KÁROLY.

Laptulajdonos:

FIGULI ANTAL.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrosény és Vidéke“ szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz czimzendők. — Hirdetések, valamint nyilttéri közlemények mérsékelt áron számíttatnak.

A pályaválasztásról.

Évről-évre kísért társadalmi életünk eme nagy kérdése. Alkalomszerűleg mi is felvetettük és most is indokoltnak tartjuk annak felevenítését.

Örökös töprengés és aggodalom fogja el az embert, valahányszor arra gondol, hogy minő pályára adja gyermekét, melyen jövődő boldogulását inkább biztosíthatná. És ezen gondoskodás szoros kapcsolatban van az iskolai év befejeztével. Most válik majd meg, hogy kiből lesz suszter, szabó, kovács, lakatos, kereskedő stb. és ki folytatja tovább tanulói pályáját.

Hogy a pályaválasztás kérdése és a tanév befejezése olyan szoros összefüggésben vannak egymással, azt nem a természet rendje követeli, hanem az emberek maguk társították e kettőt.

Csak nem régen ezelőtt, nem sok gondot okozott a pályaválasztás. A mágna, a földesur fia gimnáziumi tanulmányai befejeztével az egyetemre ment, a középbirtokos és tisztviselő gyermeke hivatalnok lett, a földmivelő, iparos és kereskedő fia rendszerint apja foglalkozását követte, apja örökébe lépett.

Ezen rendszer mellett — mert a különböző foglalkozási ágak egymástól nagyon eltérők voltak — kevés gondot okozott az, hogy fiaink részére minő életpályát válasszunk. Ki-ki beerte azzal, amivé lett, mert igényei sem voltak valami nagyok.

De ez a hajdani boldog kor már régen letűnt s a mostani keserves küzdelem közepette ezer meg ezer nehézséggel kell a pályát választónak megbirkóznia, ki a régi jó időket már csak hírből ismeri.

Napjainkban a pályaválasztás kérdésének eldöntésében az iskolában a tanév végén kapott bizonyítvány az irányadó, s mióta ez a kérdés dominál, azóta egyebet sem hallani ilyenkor — június táján — mint: „Úgy készülj, hogy elégtelent nekem haza ne hozz, mert aztán egy perczig sem járhatlak tovább iskolába“ stb. stb.

A mióta olyan tömegesen tödülnek a gimnáziumba, a reál-, és polgári iskolába ifjaink, azóta se szeri se száma azon kisebb rendű hivataloknak, melyekbe csak a középiskola négy osztályának elvégzése kvalifikál.

A hol azelőtt csak arra voltak tekintettel, hogy az alkalmazotti állomáshelyén jól megállja helyét s nem vették figyelembe, hogy járt-e iskolába vagy sem, hogy hány osztályt végzett; ott ma először is a bizonyítványt kéri s egészen másodrendű dolognak tekintik azt, hogy meg tud-e majd kötelezettségének felelni.

Nagy baj ez, ezt már-már az egész ország tudja s boldog boldogtalan csak bizonyítvány után törtet. Hát ez így nagyon szomorú, beteges állapot s hova tovább távoladunk: annál több küzdelemünkbe fog kerülni megélhetésünk.

Bámulatos dolog, hogy míg iparunk és kereskedelmünk fejletlen kezdetleges volt, addig a szegény ember fia rendszerint s leginkább ezen pályák felé törekedett s most, mióta versenyképes iparunk, fejlett kereskedelmünk van, mindenki hivatalnokká, tudossá szeretné magát kiképeztetni, még a napszámos-gyermek is, akár van erre való anyagi és szellemi képessége, akár nincs.

Ez éppen a szomorú jelenség nálunk. Míg külföldön iskolákat végzett fiatal emberek mennek iparosi s kereskedői pályákra: addig nálunk e

kettőt csak utolsó mentsvárnak tekintik s csak arra valónak tartjuk, hogy vele mumusként a gyengébben tanuló gyermekeket megijeszszük, mert azzal szoktuk az ilyeneket megfenyegetni, hogy ha rosszul tanulnak, az évvégén mester-ségre adjuk őket

Nem esoda, ha a gyermek minden mester-séget büntetésnek tart s attól irtózik.

Pártoljuk a hazai ipart! Ez most a jelszó, de tényleg szépen hangzó divatos frázis. Hogyan pártoljuk a hazai ipart, mikor irtozunk tőle el annyira, hogy még gyermekeinkkel sem sajátíttatjuk el. A hazai iparpártolásnak a-b-c-zéje, hogy nagyhangú reklamok helyett törekedjünk mi magunk is eltanulni és tökéletesíteni.

Minden foglalkozási körben találkozunk nehézségekkel s így az élet küzdőterén az iparos is sok kellemetlenségnek van kitéve s így azt akarja, hogy legyen a fiából bármi, csak iparos ne. Az iparos, a kereskedő a maga foglalkozását legtöbb esetben kevésre becsüli, tehát többet nagyobbakat akar gyermeke számára biztosítani s nevel belőle kabátos proletárt, mert nincsen elegendő anyagi képessége s midőn már kinőtt azon korból, hogy tanoncz lehetne, kénytelen félbeszakítani a neveltetését.

A gyermekek pályaválasztásánál a gyermek egyénisége, rátermettsége legyen irányadó. Egyik gyermek fur, farag, a másik rajzol, más ismét más kézügyesítő foglalkozással szeret inkább kibelődni, mivel egyttal jelét adja annak, hogy milyenfajta mesterségre van több hajlandósággal: az illet nem is kellene az elméleti tudományokra erőltetni.

A középiskola négy osztályának elvégzése után

„Petrosény és Vidéke“ tárczája.

Pusztá sir.

Pusztá sir a hegyoldalon,
Nem is olyan régi nagyon:
Gyér gyep még a takarója,
Kilátszik a föld alóla.

Se más éke, se virága,
Szomorúság nézni rája!
Végében egy fakó csőrök
Pótolja az emlékköret.

Azt se tudom: éjjelében
Férfi, vagy nő alszik-e lenn?
Ifjú volt-e, vagy az évek
A fejére öszülének?

Akármi volt: legyen áldva
Mindörökké síri álma;
Szenderegien békességgel,
Szép virágok fedezzék el.

Ki tudja, hogy a ki benne
Portadozik elfeledve,
Nem vala itt fenn a földön
Valamely rig ismerősöm?

Hátha, míg nem jött e helyre,
Találkoztunk valamerre,
S poharazra, uccogálva,
Jó időt is tölték vele.....

Jakab Ödön.

Vidéünk méltatása.

Tanulmányutra mennek, kirándulásokat tesznek a melegebb idők beálltával azok, kiket a tapasztalatgyűjtés, — vagy a szórakozás vágya ilyenkor arra indít, hogy az óhajításuknak megfelelő helyeket felkeressék. Alkalmasabb helyet e célból alig találunk Petrosény és vidékénél még az ország határain kívül is.

Midőn a nap égető sugarai tikasztóvá teszik más-hol a levegőt, a Zsilvölgy enyhe klímája üdítő menhelyet nyújt. És itt a természet, valamint az emberi igyekezet csodás alkotásai gyönyörködtetők s tanulságosak. Minden ponton elragadó panoráma tárul a szemlélő elé s mindenütt az ész és munka bámulatos vívmányai bincselik le a figyelmet.

A Szurdok-szoros, égbenyúló szirtek tövében s mély medre sziklagyában hömpölygő folyójával, zuhógó vízeséseivel, csörgedező patakjaival, illatos fenyveseivel gazdag bükköseivel a merisori vízeséssel, melyről Téglás Gábor a napokban oly megkapó leírást tett közzé, esillogó hósávokkal tarkított magas hegygerinceivel, a vadregényes Tája-völgy, a Boli-barlang s a természet egyéb leírhatatlan szép változatosságaival elbűvölők, szinte meghatják a szemlélőt még akkor is, ha többször gyö-

nyörködött az elragadó panorámában, mely minden pont-ról újabb és újabb fenséges képet tár elénk.

Méltán csodálkozást kelt továbbá, hogy itt, hol a-lig pár évtized előtt még fűzbozótok és vadserjék között dúvadak tanyáztak: ezer és ezer munkásalád tűzhelye, hajléka nyújt pihenő otthont, melyek fölött kimagasló templomok hirdetik a hitélet és az iskolák, a műzsatemplomjai a kultúra áldásos virulását; a nagy arányú bányaművek; a pártját ritkító szurduki út a mű-tárgyakkal a fejlett technika figyelemre méltó remekei a nagy favállalatok berendezkedései; a közszénbányák; a közlekedés, a forgalom, a zsiborgó élet forrongása, mind az emberi igyekezet és közhasznu munkásság esal-hatatlan fokmérője s méltó a tanulmányozásra.

Igaz, az utóbbi években középiskolai növendékek, szaktestületek s szervezett kiránduló társaságok, felke-resték Petrosényt, nagy elismeréssel nyilatkoztak az itteni és vidéki nagy iparvállalatok fejlettségéről, min-taszerűségéről s elragadtatással gyönyörködtek a pár-ját ritkító tájzépességekben. Ámde ez az érdeklődés köz-el sem áll arányban azzal az előnyökkel, melyeket e-zen vidék nyújt.

Számtalan helyre csak úgy özönlik a közönség, ahol se oly érdekes és tanulságos alkotások, se oly el-ragadó tájzépességek nincsenek mint itt.

Ha ennek okát kutatjuk: önmagunkban találjuk meg és pedig azért, mert mit sem törődünk azzal, hogy a kirándulókat idevonzzuk, bennük az érdeklődést fel-költjük. Hol van egyetlen ismertetés, egy reklam, mely a figyelmet felhívna vidékünk szép és bámulatos látni valóira? Pedig a tapasztalat bizonyítja, hogy széles körű reklamozás nélkül boldogulni nem lehet.

a továbbtanulásra nem hivatottak azonnal mesterségre adandók, így aztán értelmes és képzett iparosokat nevelhetünk és egy fokkal több biztositékot kapunk arra, hogy hazánk ipara a tökéletesülés felé közeledik.

Az igen tisztelt szülőknek nem adhatunk tehát más tanácsot, csak azt, hogy ha látják gyermeküknek a tanulásban tanusított gyenge előmenetelét, ne erőszakolják hiába, ne járjanak a tanár nyakára, hanem vegyék ki az iskolából, szabadítsák meg az iskolát egy felesleges nyugtól és ne szaporítsák a bukottak számát.

A nagy társadalomban minden foglalkozási ág egyaránt fontos és megbecsülendő, tekintet nélkül arra, hogy mi az, tehát az iparos, kereskedő, földmivelő, hivatalnok stb. egyaránt tiszteltetreméltó, ha társadalmi hivatásának igazán megfelelt.

A szellemi foglalkozás után élők száma ugy is sok. Mért ne boldoguljanak gyermekeink azon a pályán, mely több függetlenséget s anyagi előnyt nyújt.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Urnapiján.** jövő esztendőkor a keresztény-katolikus-világ legnagyobb ünnepén a szokásos szertartással vonul a körmenet a világ négytája irányában felállítandó lombsátrakhoz, hol a banya-zenekar közreműködése is fogja emelni a magasztos ünnep fenségét.

— **A koronázás évfordulója** alkalmából f. hó 8-án d. e. 9 órakor a római kath. templomban hálaadó-isteni tisztelet volt, melyen megjelentek az itteni összes tanintézetek növendékei tanáraik, tanítóik vezetése alatt. Képviselő volt továbbá a szolgabíró, a m. kir. áll. esendőség s jelen volt a kincstári bányák képviselője. Az iskolákban a tanárok és tanítók megmagyarázták növendékeiknek a koronázás közjogi jelentőségét s a gyermekek szüniidőt élveztek. Délután 5 órakor az iparos tanoncz-iskolában is összegyűltek a növendékek, de ott sem tartott előadás, hanem Vigh Nándor igazgató az évforduló jelentőségét méltatta a növendékek felfogásához mért tárgyilagossággal.

— **Tábori mise Szurdukban.** A Szurduk-szoros egyik kies fekvésű magaslatán, gyönyörű fenyvesligetben impozáns fehér márványpiramis jelöli azon helyet, hol Maderspach Victor kihűlt porai nyugszanak. Azon úttörők közé tartozott Maderspach, a kik az itteni kietlen vadonban kulturát teremtettek s ezernyi munkás családnak tisztességes megélhetését biztosítva az öster-

mészet kihasználatlan áldását az emberiség közkinésévé tették. Az általa létesített nagy faiparvállalat a feldolgozott anyaggal messze a hon határain túl is emeli a Zsilvölgy jelentőségét. Az áldásos életének delén elköltözöttnek sirjánál, diszes lombsátorban Requiemet tartott f. hó 9-én d. e. 10 órakor Szűts János főesperes-plébános, ahol jelen voltak a megboldogultnak özvegyén kívül a családtagnak s a nagy faiparvállalat hivatalnokai, összes alkalmazottai, munkásai s ezek családjai, buzgó imádsággal csatlakozva a megboldogultnak lelkiüdvéért bemutatott szent miséaldozathoz. A halálozás évfordulója alkalmából a vállalatnál egész nap munkaszünet volt.

— **Medárd napja** volt f. hó 8-án. Tapasztalaton alapuló közhit szerint, ha e napon esik az eső, akkor negyven napig mindennap esni fog. Nem nagy vigasztalásunkra szolgál ez a közhit, mert Medárd napján itt nálunk eső volt s már eddig is sok jutott Jupiter-pluvius áldásából.

— **Eljegyzés.** Rónai Sándor dévai állami tanítóképződei tanár eljegyezte Mohay Gizike kisasszonyt. Kibéd Lajos tanár kedves gyámleányát.

— **Halálozás.** Schalat Józsefné szül. Krause Vilma, Schalat József m. kir. főbányatanácsos neje f. hó 1-én rövid szenvedés után meghalt V. Hunyadon.

— **Tanulmány utón.** A dévai áll. főreáliskola 90 növendéke Téglás Gábor igazgató s Szirtes Henrik, Paizs Elek és Hajduczky József tanárok vezetése alatt f. hó 8-án a d. e. 10 ó. 6 perczkor érkezett vonattal Petrozsénybe jött s azonnal tovább utaztak s a livázényi állomáson rájuk várakozott kocsikon a Szurdukszoros megtekintésére kirándultak. Itt azonban kellemes meglepetésben részesültek, a Gerbert-féle villánál villásreggelivel várta őket a vendégszerető család. Innen tovább hajtottak s elragadtatással gyönyörködtek a párját ritkító táj változatos szépségeiben. Délután 2 órakor a Berger-féle vendéglőben felszolgált izletes ebédet költötték el. Ebéd alatt egyik főreáliskolai tanuló mondott köszönetet az igazgatónak s tanárikarnak azon szíves-ségükért, hogy őket a természet pazar bőkezűségével elhalmozott ezen szépvídre kalauzolták, hol a természet és az értelemmel párosult munka alkotásainak szemléltetése által örömdetes alkalmuk nyílt ismereteiket, tapasztalataikat szélesíteni. Téglás Gábor főreáliskolai igazgató s tankerületi főigazgató Petrozsény kulturmiszter sioját ismertette a község intelligens lakosságát éllette. Három órakor ismét kocsikra szálltak s az itteni gimnasiunai igazgató s tanárok és az áll. iskolák igazgatójának kalauzolása mellett kirándultak Baniczára s a Bóli-barlang megtekintése után az ottani állomáson 5 óra után vonatra szálltak s visszautaztak Dévára. Megemlítjük, hogy a fogatokat a bányatársulat és több fogat-tulajdonos szíveségből boesájtotta a kirándulók rendelkezésére. A társasághoz Déváról több urnó is csatlakozott. Ez a kirándulás is igazolja a mai társzánkban megpendített eszme helyességét, amennyiben majd itt, majd ott, a program betartása körül holmi lényegte-

len félreértések fordultak elő, ami, ha itt kalauzoló vagy utbaigazító szervezet volna, bizonyára nem fordul elő.

— **Hangverseny.** A Salgó-Tarjáni Kőszénbánya Részvény-Társulat bányazenekara által 1900. június hó 2-án a „Prokopp“-féle vendéglőben megtartott hangverseny műsora: 1. Doppler F.: Nyitány „Két huszár“ operából. 2. Strausz J.: „A Duna“, keringő. 3. Supé F.: „Dal“ kürt-magány. 4. Blum F.: „Jellem-kép“. 5. Eilenberg R.: „Idill“. 6. Supé F.: „Afrikai utasok“ egyveleg. Közép számu s intelligens közönség foglalta el a nézőtér s élvezettel halgatta a kitűnő zenekartól már megszokott remek produkciókat. A hangversenyt azonban megzavarta a tüzeset, melynek jelzésére a közönség felugrált helyéről s nagyobb része eltávozott s nem is tért vissza és így kevesen vettek részt a táncban, mely egyébként igen kedélyesen, éjféltáinig tartott.

— **Mulatság.** A Hunyadmegyei nőegylet a megyei áryaház javára f. hó 9-én Déván, a vigadóban mulatságot rendez.

— **A petrozsényi községi iparostanoncziskola** 1899—1900. tanévének befejezésére folyó évi június hó 20-án (szerdán) délután 3 óráról kezdődőleg az állami népiskola nagytertermében rajzkiállítással egybekötött nyilvános vizsgát tart, melyre a szíves érdeklődőket tisztelettel meghívják. Petrozsény, 1900 évi június hó. Dombora László elnök. Vigh Nándor ip. isk. igazgató.

— **A vasutasok.** A hivatalos lap mult vasárnapi számában közölve van az 1900. évi VII. t.-cz. a mely a vasutasokat az állami tisztviselőkkel egyenlőknek mondja ki, s egyszersmind sok vitának vet véget a vasutasok községi adóját illetőleg, a melyvel annak idején mi is bővebben foglalkoztunk.

— **Tüzesetek.** Szombaton, folyó hó 2-án éjjeli 11 órakor hangos tűzijárma riasztotta föl Petrozsény közönségét. A Malea-utczában lévő téglatelep tetőzete belülről kigyulván, leégett. A gyors segély sikerült tette a lokalizálást, a kár jelentéktelen. Nagyobb kaliberű veszély fenyegette Petrozsény lakóinak számottevő mennyiségét 5-én, kedden éjjel. Fél 12 óra tájban eddig még mindig ki nem kutatottatott okból, de valószínűleg az istállóban vigyázatlanul kezelt lámpából eredőleg kigyuladt az istálló a Klein Mór kereskedő tulajdonát képező, a Hercz-ház szomszédságában a Wagner-szállóval szemben lévő barákaszerű épület udvarában összehalmozott s csakis tűzfészeknek alkalmas száraz faalkotmányu melléképülettel együtt. A legelőször megjelent oltók, a lakóépület megmentését tűzték ki első feladatuk, mivel az égő istálló s a primitív melléképületek a hősegtől már meg közelíthetők sem voltak. A legnagyobb erőfeszítéssel intézett védelem is gyöngének bizonyult, mert a tűz oly rohamosan haladt, hogy az első törekvéstől elállva a mentési tervet a szomszéd házakra kellett irányozni, ami szerencsésen sikerült is, a lakóházak porrá égetek, de az órák üzletből, gyümölcs és zöldség-nemű-raktárból bazárból s a tulajdonosok lakószobáiban lévő butorokból még valamit sikerült megmenteni, A Hercz-ház tetőzetének egy kis ré-

Van még egyéb baj is.

Az idegenek ha idejönnek, ide-oda bolyongnak, nem fordulhatnak utbaigazításért, kalauzolásért sehová.

Az is baj, hogy a helybeliek s idegenek leglátogatottabb kirándulási helyén „Szurdukban“ nincsen egy tisztességes vendéglő, amely pedig kétségtelenül kifizetné magát.

Kíváncs volt tagadhatlanul, hogy ugyanott klimatikus fürdő is létesíttetnek s ez aránylag igen csekély költséggel megvalósítható s bizonyára igen szépen is jövedelmezne.

Az emberek érintkezése a kultúra terjesztésének is egyik leghatékonyabb tényezője, de az anyagi jólét felvirágztatásának is biztosítója.

Az idegenek forgalma tudvalevőleg igen sok hasznot hajt. Meg kell ismertetnünk nem csak hazánk határain belül, hanem azon kívül is azt a mérhetlen kincsét, melylyel a természet ezen vidéket megáldotta s azt a munkaértéket s alkotásokat, melyeket az emberi értelem és szorgalom itt aránylag oly rövid idő alatt produkál.

Hasznára lenne iparvállalatainknak, forgalmunknak s nagyban emelné e helynek jelentőségét.

Tagadhatlan, hogy a kirándulók folyton fokozódó érdeklődéssel keresik fel Petrozsényt és vidéket s ez indokoltá tenné, hogy az egyes társadalmi osztályok bevonásával szervezet létesíttetnek, melynek feladata lenne a legszélesebb körben s legalkalmasabb módon ezen szép kirándulási helyre irányítani a figyelmet, felkeltetni az érdeklődést, utbaigazítani, esetleg kalauzolni a kirándulókat.

Műkedvelői előadás.

A szokottnál fokozottabb várakozással ment a közönség színházba pünkösöd másodnapján. Műkedvelők csak ritka esetben szoktak, itt azonban népszínművet még nem adtak elő s hogy derék műkedvelőink Tóth Edének legkiválóbb népszínműve: „A faluroszzsá“ nak előadására vállalkoztak, ez méltán felcsigázta a várakozást, melynek csak megfélelelték, hanem egyenként és együttesen azt felül is multák.

Zsufolásig megtöltte a nézőteret Petrozsény és a közel vidék intelligens közönsége, mely osztatlan elismeréssel, zajosan tüntetve adózott a ritka élvezetért, melyet az összevágó, legapróbb részleteiben is a szerző intenciójának megfelelően kidomborított kifogástalan játék nyújtott.

Ha a színlap nem jelzi, vagy a szereplők nem ismeretesek, egy jól szervezett nagyobb vidéki színtársulat által véljük színrehozva látni azt a remek művet, mely sokszor látva is, becsesül, az újdonság vonzó ingerével bír.

És a mi buzgó műkedvelőink a darabnak ezen jellemző sajátosságát beigazolták.

Műkedvelőkkel szemben nem szokás a kritikának oly szigorú mértékét alkalmazni, mint hivatásos színészek bírálásánál, de ha eltekintünk is a szokásos színezgetéstől, ha a tárgyilagosság rideg mértékét alkalmazzuk is akkor is el kell ismernünk, hogy Joanovits Katinka k. a. Feledt Boriskája bármely színpadon megérdemelte volna azt a viharos tetszés nyilvánítást, melyben részesült.

A szerelmeért minden áldozatra kész nő lelki küzdelmét, szilárd elhatározását, majd habozását annyi természetességgel, s oly igazi bensőséggel juttatta kifejezésre, hogy személyesítésével a rokonszenv osztatlan érzetét vívta ki.

Fekete Aranka k. a. Bárti Teresije minden ízében perfekt kedves alakítás volt s természetesen sok tapsot kapott, valamint Varhanik Mariecz k. a. — Tarisznyásné, Molnár Annuska k. a. — Csapóné, Éder Adel k. a. — Sulyokné s Varhanik Róza k. a. — Gonosz né igen sikerült s köztetszésben részesült alakításáért.

Ferenczyne urnó előnyösen ismert kedvence Petrozsény közönségének s Finum Rózsija éppen olyan jó volt most mint máskor, olyan kifogástalan, amilyen minden szerepében szokott lenni. Gyönyörű dalait kíváncsra többször ismételnie kellett.

Imecs János ur Feledt Gáspárt, a büszke, daczos s gazdag parasztot bevégzett művészhöz illő bravúrral s jellemzően adta, kinek Lajos fia, Kozák Lajos urban, minden tekintetben korrekt személyesítőre talált. Megérdemelt viharos taps és kihívással tüntette ki őket a közönség.

A cziszszerepben Göndör Sándorral Sternád Albert ur derekasan helyt állt. Játékát tetszéssel, szép dalait zajos tapsal s ujjazással tüntette ki a közönség.

Gonosz Pista bakter kitűnő alakításáért számtalanszor nyílt színen eljénéztek, tapsolták Bakos József urat, ki folyton vidám hangulatban tartotta a közönséget.

Kisebb, — de nem kis — szerepeikben tetszetek és sok tapsot kaptak: Marossy Vince ur, mint esendibb; Ábrahám Jenő ur, mint öreg paraszt; Máté Sándor ur, mint Kónya kántor; Fekete József ur, mint

sze szintén elégett s már-már nagyon komoly következményektől kellett tartani, de hála a vasut állomási feeskendő sikerének s a szilárd tüzfalnak a sokakat veszélyeztető katasztrófa nem következett be. A másik oldalról a Klein tulajdonos udvarából vezetett feeskendő vízugarai védtek az épületeket, ügyességgel és gyorsasággal ezeket is sikerült megmenteni. Az égő lakóházat egy nagy feeskendő és két kézi feeskendővel loesolták, de ez csak a hőség csökentésére szolgált. Tűzoltóságról, községi tűzoltó s mentő eszközökről természetesen szó sem lehetett s annál nagyobb elismerés illeti meg azon urakat, kiknek önfeláldozásig menő buzgalma s fáradozásának köszönhető a féktelen elem tovább terjedésének megállítás. Az összegyülemlt lakosság általában nagy igekezetet fejtett ki a mentés és oltás körül. Négy esendőnek kimerítő dolgot adott a vagyonbiztonság fölötti örködés s a csak bámuló és alkalmatlanokdó tömeg visszaszorítása. Mint értesülünk sok holmi eltűnt a mentés alkalmával. Szerencsére szélesend volt, különben borzasztó lett volna a tűz pusztítása. Nem esoda, a hazaknál nincsenek kutak, nincsenek a községnek tűzoltó eszközei, nincsen községi tűzoltóság, nincsen községi rendőrség. Szóval a személy és vagyonbiztonság védelméről a helyhatóság semmi tekintetben sem gondoskodván, lsten esodája, hogy végzetes katasztrófa még nem fordult elő. De intő példának itt vannak ezek a tüzesetek is. Sokszor szóvátettük már oly intézkedések fogantatásának szükséges-ségét, melyek a személy és vagyonbiztonság érdekében elutasíthatatlanak, de mindhiába. Talán ha a félközség, a templomok, iskolák stb. leégnek s néhány békésen haladó urat nyílt utcán lemészárolnak, akkor majd több okunk lesz felszohajtani: „Rendőrség, tűzoltóság; jöjjen el a te országod”!

— **Fekete Béla szinigazgató** a lapunk folyó évi 6 számában megjelent felszólalás folytán az érdekeltek tudomására juttatni kéri, hogy ő titkárját azon megbizással küldte ide, hogy május hó közepén kezd meg előadásait s akkor azért nem jöhetett, mert Csikszere-dán annyira megszerették a társulatot, hogy az idényt meg kellett hosszabbítani s ezért kérdést intézett az itteni főszolgabíróhoz, hogy jó lesz e ha júniusban jön ide és ha nem, akkor a felvett 128 frtot visszadjja. Ez a levél rövid kivonata. Legyen mind igaz szoról-szóra, még is mulasztás marad az, hogy a közönséget, de különösen azon bérloket nem értesítette, a kiktől a bérletpénzeket felvette. Semmi gyönyörűséget sem találunk abban, ha valakinek eljárását a nyilvánosság ítélete elé kell állítanunk s ez uttal is az érdekeltek felszólalására s leginkább azért tettük, hogy a szinigazgató urnak alkalma legyen — ha elkévsze is — eljárását igazolni, vagy legalább is a lehetőségig menteni. Azt azonban még mindig nem tudjuk, hogy jönnek e a színészek vagy nem s ha igen mikor?

— **A polgári olvasókör.** az Opra-féle házból ismét visszaköltözködött a Wagner szállodának korábban birt emeleti helyiségébe, amely kétségtelenül sokkal alkalmasabb a kör czéljaira.

Czene cigány — (ki a szerep eljátszására vállalkozott műkedvelő ur akadályoztatása folytán csak este vette át a szerepet s kitűnően eljátszotta); Veiler Viktor ur, mint Adus czimbalmos és Hermann Izidor ur, mint Jóska béres.

A közönség az összes szereplőket a lámpák elé hívta végül s elismeréssel adózott a rendezés körüli fáradozásaikért:

Fekete József s Joanovits János uraknak, valamint a farsztó feladatának dícséretesen megfelelt sügő: Héjas Gyula urnak.

Előadás után a székeket kihordták a teremből s kezdődött a táncz, mely hajnalig tartott vidám hangulat mellett s Péter Károly zenekara is derekasan kitett magáért.

Ez a mulatság úgy anyagilag, mint erkölcsileg fényesen sikerült, úgy ahogy mulatság Petrozsényben már rég idő óta nem sikerült.

A tisztajövedelemből szép összeg jut az ipartestület könyvtára javára.

Az anyagi siker biztosítása körül kiváló érdeme van Kozák Györgyné urnónek és Fekete József urnak, kik a jötekonyczélra való tekintettel felkeresték az uri családokat s fáradságot nem ismerő buzgalommal sikeresen árusították a beléptijegyeket. Az üdvös czél érdekében hozott ily áldozat, nem áldozat annak, kit a czél szentsége lelkesít és a siker fölötti megnyugvás örömeztében találja fáradozásának igazi jutalmát.

— **Jókai Mór** kosorus költőnk egyik remek művét „A köszívü ember és fiait” minden számottevő magyar ember ismeri, vagy legalább hallott róla. Annak idején feltűnt a czimben előforduló ezen kifejezés „Köszívü”! Lehet-e élőlény, ki gondolkozni, érezni, tenni, alkotni, vagy csupán csak létezni óhajt, hogy „köszívü” legyen? Lehet hát! Miért ne? Ha van „köszívü tanács” miért ne lehetne köszívü ember is, hiszen emberekből áll a városi tanács máshol is, éppen úgy mint nálunk. Azt írják a lapok, hogy Debreczen városnak a tanácsa köszívü! Könyvürltet nem ismerő forum, mind olyan emberekből van összeállítva, kiknek a szíve még a pinesi kutyának sem kegyelmez. Igen a kedves kis kutyuskának sem, a melyik ha a járdára talál lefeküdni három lépésről azt hinné valaki, hogy „muff”! Kedves kis állatka, ugatni is tud, sőt némelykor feleslegesen. Kis tudócskáját, finom hangszálacskaát edzi, némelykor morog is, ha az időjárás nem kedvező. Harapni azonban állítólag nem szokott, s mégis szájkosorát tesznek piczi kis szájauskájára Debreczenben. Szegény kis pinesi kutyák! Történt, hogy egy ilyen könyvmű piczi pinesi ebédután otthon felejtette a szájkosorát, s az emésztés elősegítésére a járdán gondatlanul tette meg szükséges sétáját. A vége az lett, hogy pár perc alatt a debreczeni hatalom kezébe került, ugymondják, hogy az illetékes forum már ítéstre emelte a bunkót, a midőn a kis pinesike gazdája kegyelmi kérvényt nyújtott be a „köszívü tanács”-hoz, kérvén a kis kutya drága életének megmentését; indokolta, hogy nemcsak feleségének kedélyére, egészségére, hanem az egész család nyugalma rá döntő befolyással van a pinesi pusztulása. A szépen indokolt védelem, az ékes hangon tartott esedezés a „köszívü tanács” előtt nem talált meghallgatásra, a kérvényt elvetette, szegény kis pinesi kutyának vége lett. Úgy kell neki miért nem jött hozzánk! Nálunk a mészárszékek előtt tuezatszámra koborgó mészáros-juhász- vadász stb. kutyatársai között milyen szépen megférheteti volna!

— **A bevándorlás** megállítására Amerika minden lehetőt elkövet, hogy szorgalmas, munkaszerető, békés öslakóit a beöznlő dologkerülők, szerencse keresők, munkakergetők, naplopók, ingyenélők stb-ik ellen megvédje. Szigorított rendeleteket bocsát ki, oly annyira, hogy még a komoly szándékkal bíró kivándorlónak is tetemesen megvan nehezítve a helyzete, oly sok nehézséget, akadályt gördít a nem szívesen látott ó világi elégedetlen idegen elé, hogy az csak nagyon alapos megfontolás után mer, a ma már kétséges kimeneteli átköltözködéssre vállalkozni. Nagyon helyén van! Védje mindenki jogát. De nemcsak a négy világrészről oda tuduló bevándorlóktól igyekszik szabadulni, hanem eltiltja meg azt is, hogy saját területén született és élő koldusok, nyomorékok egyik faluból a másikba vándorolva, egyik várost elhagyva a legközelebbit felkeresve rendre dezmálják a lakosokat. Nézzünk csak végig Petrozsényben minden hónap 15 ét követő vasárnap! Fizetés napjának nevezzük. Talál, elnevezés, bizonyítja az is, hogy nemcsak a járás, hanem a vármegye összes koldusai vaggonszámra eljönnek áldást, békességet, egészséget, szerencsét kívánni, természetesen nem ingyen, hiszen nekik is fáradságukba kerül a dervisek módjára való üvöltözés; az el nem maradható vizit pedig költ-ségükbe kerül, mert a vasut még annyi kegyelettel sines irántuk, hogy grátis szállítsa őket. Nem volna jó őket ide letelepíteni, így legalább az utazás költségeinek fedezésétől megszabadulhatnánk? vagy ha már feltétlenül meg kell a sarcot fizetni, annyival több talmi koldust tarthatnánk el?!

— **Suszterinasra** sok mindent ráfognak, elmondják, hogy milyen rakonezatlanok, sokkal helytelenebbek, mint a más mesterséghez tartozó tanoneztársaik. Ha ezen megrögzött feltevésben van is valami igaz, ez csupán a hagyománynak tudható be. A szülő azzal ijeszti esintalan fiát, ha nem tanulsz beadlak suszterinasnak; de nem mondaná a viláért sem hogy péknek, virslisnek vagy éppen czukrásznak. Igaz hogy ülő mesterség a cipész-ség; ráfoghatják, hogy kalapálás közben alkalmuk van legényestől, maiszterestől vidám hangulatban dolgozni, holmi talán elő sem fordult dolgok elmesélésével tölteni az időt a nélkül, hogy a fecsegés vagy mondjuk sok esetben az ánzárolás a munka hátrányára szolgálna. De hát ott van a szabóság is! Milyen hallgatag. Sokszor a véletlen adja meg a jogezimet arra, hogy egyes esetből a mesterségre vonjunk következtést. Pl. napokban fordult elő egy eset, mi, ha más mesterséget üző fiuval történik meg, véletlennek tulajdonítják, de mert suszterinas a jámbor, hát kombinációra ad alkalmat. Sirva, orditva szalad végig a járdán egy suszterinas. Afés nálkozók közül többen kérdést

intéznék hozzá. Mi a bajod? Miért sirsz? Hová szaladsz? „A patikába!” Szegény gyerek! Hát aztán miért? „Bajuszpedróért”! Neki ugyan nem kellett a pedró, de valljon miért sir? Nem hiszem, hogy vice akart lenni.

Köszönet nyilvánítás.

Kötelességemnek tartom hálás köszönetemet nyilvánítani, a Salgó-Tarjáni Köszénbánya Részvény-Társulat tekintetes bányagazgatóságának úgyszintén a magy. kir. államvasutak tekintetes Főnökségének, továbbá mindazoknak, kik folyó évi június hó 5.-en, éjjel a tőszomszédságomban kiűtött tűzvész alkalmával a veszély elhárítására fáradoztak.

Petrozsény, 1900. június hó.

Herz Arnold.

CSARNOK.

Alvajáró.

„Ne nézz, fiam Anna,
Ne nézz úgy a holdba!
Ártatlan, jó szivedet
Megveszi, megrontja.
Rózsapiros két orcád'
Halványra fonnysztja.
Elvész szüzi álmod
Nyugalma, malasztja!”

Epedő szemével

Sápadt hold sugára
Alvajárók idejét
Csendes éjfélt járja.
Sápadt ifju, sápadt hold
Eped egymagába,
Szögzi kéklő bürszemét
Anna ablakára.

Anna ablakára,

Anna mély szemébe.
Zárd be szemed, ablakod,
Mig meg nem igéze!
Hová indulsz? — Irgalom!
Holdfény viszi, vonja.
Föl magasba, mélybe le, —
Bű-hálóba fonja.

„Ne nézz fiam Anna,
Ne nézz úgy a holdba!
Ártatlan, jó szivedet
Megveszi, megrontja.
Rózsapiros két orcád'
Halványra fonnysztja.
Elvész szüzi álmod
Nyugalma, malasztja!”

„Elveszett nyugalmam,
Meg se lelem többé.
Anyám, szüzi álomnak
Vége mindörökké.
Rózsapiros két orcám
Halványra fonnysztja.
Bár ne néztem volna én
Azt a csalfa holdat!”

Néma tóba kéklík

Sápadt hold sugára,
Alvajárók idejét,
Csendes éjfélt járja.
Néma tóból égre föl
Néz két uszó csillag.....
Szegény szemek! Törve is
Még a holdra nyílnak!

Dóczi Lajos.

Ötletek.

(Barnay berlini színigazgatótól).

A berlini színház elmés igazgatója ötleteit nem elkalandozó összehasonlításokkal hozza a nyilvánosságra, hanem beéri egy tárggyal, a mi előtte a legkedvesebb s ez a szivar. Íme egy pár igen sikerült ötlet. Milyen tehát a szivar?

A szivar olyan, mint a virág, nekünk illatozva hal meg.

A szivar olyan, mint a leány: férfiert ég.

A szivar olyan, mint a szindarab. Hogy használatos legyen, le kell vágni belőle valamit.

A szivar olyan, mint a szinpadi újdonság: sokat kell érte fizetni, mert híres gyárostól való, de legtöbb-ször semmit sem ér.

A szivar olyan, mint a realiztikus dráma: akinek erős, az rosszszul lesz tőle, aki elbírja, annak izlik.

A szivar olyan, mint az éjjeli ór: nem ér semmit ha minduntalan elalszik.

A szivar olyan, mint az ember: hamuvá lesz.

A szivar olyan, mint a politikai beszéd: ha rossz helyen veszi ajkára az ember, megégeti magát vele.

TANÜGY.

Pályázati hirdetmény.

Az algyógyi m. kir. állami Gróf Kún Kocsárd

székely földmíves iskola — E. M. K. E. alapítás — igazgatósága 16 ingyenes és 7 mérsékelt fizetési helyre, melyek f. évi október 1-én töltetnek be, ezennel pályázatot hirdet.

Az iskola célja: 2 éves tanfolyam alatt a befogadott ifjakat a mezőgazdaság minden ágában gyakorlatilag kiképezni, hogy a kilépő tanulók saját kis gazdaságuk okserű kezelésére képesek vagy nagyobb birtokban a munkák felügyelésére, vezetésére, mint bérsgazdák, munkavezetők alkalmazhatók legyenek.

Pályázat feltételei a következők:

1. Az ingyenes helyekre kizárólag csak székely eredetű földmíves ifjak vétetnek fel. Az ezen helyre befogadott tanulók a teljes ingyenes oktatáson kívül, díjlanul nyernek: ételmezést, lakást butorral és ágyruhával, fűtést, világítást mosást, betegség esetén orvoslást, az oktatáshoz szükséges tan-, kerti és gazdasági eszközöket. Kap minden növendék ruházatra évenként 15 frtot és szorgalmához képest 15 frt munkabérre is számíthat.

2. A 7 mérsékelt fizetési helyre pályázhat bármely magyar honpolgár. Ezek minden hó 1-én ételmezésükre 9 frtot fizetnek az iskola igazgatóságánál. A fizetési helyekre befogadottak csupán ételmezésben részesülnek; lakásról, fűtésről, világításról stb. saját költségükön tartoznak gondoskodni. Egyebekben a bennlakó tanulókkal egyenlő kötelezettség alatt állanak.

3. Mind az ingyenes, mind pedig a bejáró fizetési helyekre csak oly a földmíves osztályhoz tartozó ifjak vétetnek fel, a kik a 17. évet betöltötték és mezei munkák végzésére ép, erős, egészséges testalkattal bírnak, mit orvosilag tartoznak igazolni. A kik katonakötelezettségüknek eleget tettek vagy a m. kir. honvédséghez soroztattak be, vagy hadmentességet nyertek, a felvételnél előnyben részesülnek.

Folyamodványok f. évi augusztus hó 31-ig Algyógyra (Hunyadvármegye, posta helyben) a földmíves iskola igazgatóságához nyújtandók be.

Folyamodványok következőleg szerelendők fel:

- Keresztlevél;
- Iskolai bizonyítvány, hogy az illető írni, olvasni tud;
- Pályázó vagyoni állapotáról szóló hiteles bizonyítvány, vagyontalanság esetén szegénységi bizonyítvány;
- Illetőségi bizonyítvány;
- Orvosi bizonyítvány arról, hogy a pályázó egészséges és mezőgazdasági munkát elbíró testalkatu, trachomában vagy fertőző betegségben nem szenved, védhímlővel sikeresen újraoltatott, vagy hogy a legutóbbi 5 év alatt valóságos himlőt állott ki, esetleg, hogy a törvény értelmében fel van mentve a beoltás kötelezettsége alól. (A védhímlőre vonatkozó bizonyítvány hiányában a növendéket belépéskor az intézet orvosa újra beoltja);
- Erkölségi bizonyítvány, s ha az illető 3 korosztályt kiszolgált katoná, a katonai igazolvány is;
- Kiskorúság esetén szülői avagy gyámi engedélyről szóló nyilatkozat, hogy az illető az iskolába beléphet;
- Feleséges növendék, ha feleségét, illetve gyermekeit Algyógyra hozza, ki kell mutatnia, hogy mi módon tudja felesége fentartani magát.

Közhírré tétetik egyszersmind, hogy az erdélyi résznek oly vármegyéi, melyek alapítványi helyül 150 frt fizetésére kötelezik magukat, ez alapítványra egy megfelelő koru, olvasni és írni tudó növendéket küldhetnek, a ki szintén a jelzeti oktatásban és ellátásban részesül.

Egy, a múlt évben újlag bőrozott zongora — Heitzmann-féle gyárból — 150 frtért eladó.
Pelger Mihály.

Hirdetmény.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek kitűnő s legjobban raktározott

„Transsylvania” s „Goliát”-Maláta

SÖRÖKET;

legjobb minőségű erdélyi

BOROKAT;

a legtisztább s legkitűnőbb

RUMOKAT;

Gr. Csáky-féle

COGNACOT;

Dr. Mamper féle Gyomorerősítő és mindenféle

LIQUEURÖKET;

ugysintén József főherceg Szt. Margit szigeti

Margit, Matid és Baross forrás

ÁSVÁNYVIZEKET,

nemkülömben Sterne szenzációs új találmányát a

SODORT,

mely folyékony szénsavval pár perc alatt pezsgőt, szodavizet s. t. b. előállítani s a helyiségeket lehűteni lehet a legkedvezőbb feltételek mellett ajánlani.

3—3

Kiváló tisztelettel;

Ruder Jákab.

Petroșeny.

Temetkezési vállalat.

Tisztelettel tudatom, Petroșeny és vidéke n. é. közönségével, hogy a „Bukarest” szálloda mellett egy **temetkezési vállalatot** létesítettem, melyet folyó évi június hó 1-én megnyitok.

Elvállalom a legegyszerűbb s legdiszesebb temetések rendezését a lehető legelőnyösebb feltételek mellett. Raktáramon mindig kész fa és ércz koporsókat, koszurokat, szemfedőket a legnagyobb választékban tartom; továbbá fa-, kö- és vas-sirjeleket állítatok fel nagyon jutányos árak mellett.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy koporsók, koszorúk és szemfedők már is kaphatók nálam.

A temetések alkalmával szükséges fáklyákkal is rendelkezem.

Petroșeny, 1900. május 16.

Tisztelettel:

SÁROSSY JÓZSEF.